

Finanšu izlūkošanas
dienests

NACIONĀLAIS NILLTPF RISKU NOVĒRTĒŠANAS
ZIŅOJUMS PAR 2023.–2025. GADU
KOPSAVILKUMS

SATURS

IEVADS	04
NACIONĀLAIS NILL RISKĀ PROFILS	07
NACIONĀLIE NILL DRAUDI	09
NACIONĀLĀ NILL IEVAINOJAMĪBA	12
TERORISMA UN PROLIFERĀCIJAS FINANSĒŠANAS RISKU NOVĒRTĒJUMS	15
SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS RISKU NOVĒRTĒJUMS	18
SEKTORU RISKU NOVĒRTĒJUMS	22
JURIDISKO PERSONU UN JURIDISKO VEIDOJUMU RISKU NOVĒRTĒJUMS	28
SAĪSINĀJUMI	30

IEVADS

01

IEVADS

NRA 2026 ir datos un ekspertu vērtējumā balstīts starpinstitucionāls Latvijas NILLTPF risku novērtējums par laika periodu no 2023.-2025. gadam, kura izstrādes mērķis ir identificēt un novērtēt valstij piemītošos NILLTPF un sankciju pārkāpšanas riskus un no tiem izrietošās sekas. NRA secinājumi veido pamatu risku mazinošo pasākumu noteikšanai un turpmākās NILLTPFN politikas pilnveidei.

Latvijas NILLTPF un sankciju pārkāpšanas risku vidi būtiski ietekmē dalība ES vienotajā tirgū, pārrobežu finanšu, preču un transporta plūsmas, kā arī ārējā valsts robeža ar Krieviju un Baltkrieviju.

NRA 2026 PĀRSKATA PERIODĀ GALVENIE NILL DRAUDI IZRIET NO LATVIJĀ IZDARĪTIEM NOZIEDZĪGIEM NODARĪJUMIEM NODOKĻU JOMĀ, KRĀPŠANĀM, KĀ ARĪ NARKOTISKO UN PSIHOTROPO VIELU UN AKCĪZES PREČU NELIKUMĪGAS APRITES.

Attiecībā uz nacionālo predikatīvo noziedzīgo nodarījumu, NILL shēmās vēl aizvien novērojams izteikts pārrobežu elements, NIL daļēji tiekot legalizētiem ar ārvalstu finanšu sektora starpniecību, kā arī iesaistot pārrobežu ONG. Ārvalstīs izdarīta predikatīvā noziedzīgā nodarījuma rezultātā iegūto līdzekļu legalizēšanas risks ir turpinājis samazināties.

Latvijas risku profils vienlaikus ir cieši saistīts ar norisēm reģionā un starptautiskajā vidē. Latvijas ģeogrāfiskais novietojums, Krievijas izvērsta karš pret Ukrainu un ES sankciju paplašināšana palielina sankciju pārkāpšanas risku. Savukārt tehnoloģiju attīstība un arvien ātrāka pārrobežu līdzekļu aprīte rada jaunus risku scenārijus, kas jāņem vērā turpmākajā risku mazināšanā.

NRA 2026: VISPĀRĒJIE RĀDĪTĀJI

Latvijas finanšu sistēmas noturība ir pieaugusi, taču NILLTPF aktivitātes arvien biežāk tiek īstenotas, izmantojot ārvalstu finanšu infrastruktūru.

NOZIEDZĪGU NODARĪJUMU DRAUDI	
Nacionālā predikatīvā noziedzīgā nodarījuma draudi	Ārvalstu predikatīvā noziedzīgā nodarījuma draudi
VIDĒJI AUGSTS	VIDĒJS
TERORISMA UN PROLIFERĀCIJAS FINANSĒŠANA	
Terorisma finansēšana	Proliferācijas finansēšana
ZEMS	VIDĒJI ZEMS
SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS RISKS	
Sektorālās sankcijas	Mērķētās finanšu sankcijas
VIDĒJS AUGSTS	VIDĒJI ZEMS
SEKTORU RISKS	
NILL riska līmenis kopumā saglabājas bez būtiskām izmaiņām	Sektoru izpratne par riskiem un ziņošanas aktivitāte ir uzlabojusies
FINANŠU SEKTORS	NEFINANŠU SEKTORS

Latvija 2025. gadā sekmīgi noslēdza MONEYVAL 6. kārtas savstarpējo novērtējumu, kļūstot par pirmo valsti, kas novērtēta pēc jaunās FATF metodoloģijas. Novērtējuma rezultāti apliecina Latvijas NILLTPFN sistēmas briedumu un vienlaikus nosaka turpmākos pilnveides virzienus risku pārvaldības un sistēmas efektivitātes stiprināšanai.

NILL, TF, PF riska profils nav būtiski mainījies, salīdzinot ar NRA 2023 perioda beigām

Augstākais NILL apdraudējums saistīts ar krāpšanu, nodokļu noziegumiem un narkotisko un akcīzes preču nelikumīgu apriti

Nacionālā NILL apkarošanas efektivitāte pieaugusi, sasniedzot augstu līmeni

Sankciju pārkāpšana - augsti draudi, kas vērtējami kopsakarā ar pieaugošu nacionālo kapacitāti

NACIONĀLAIS NĪL
RISKA PROFILS

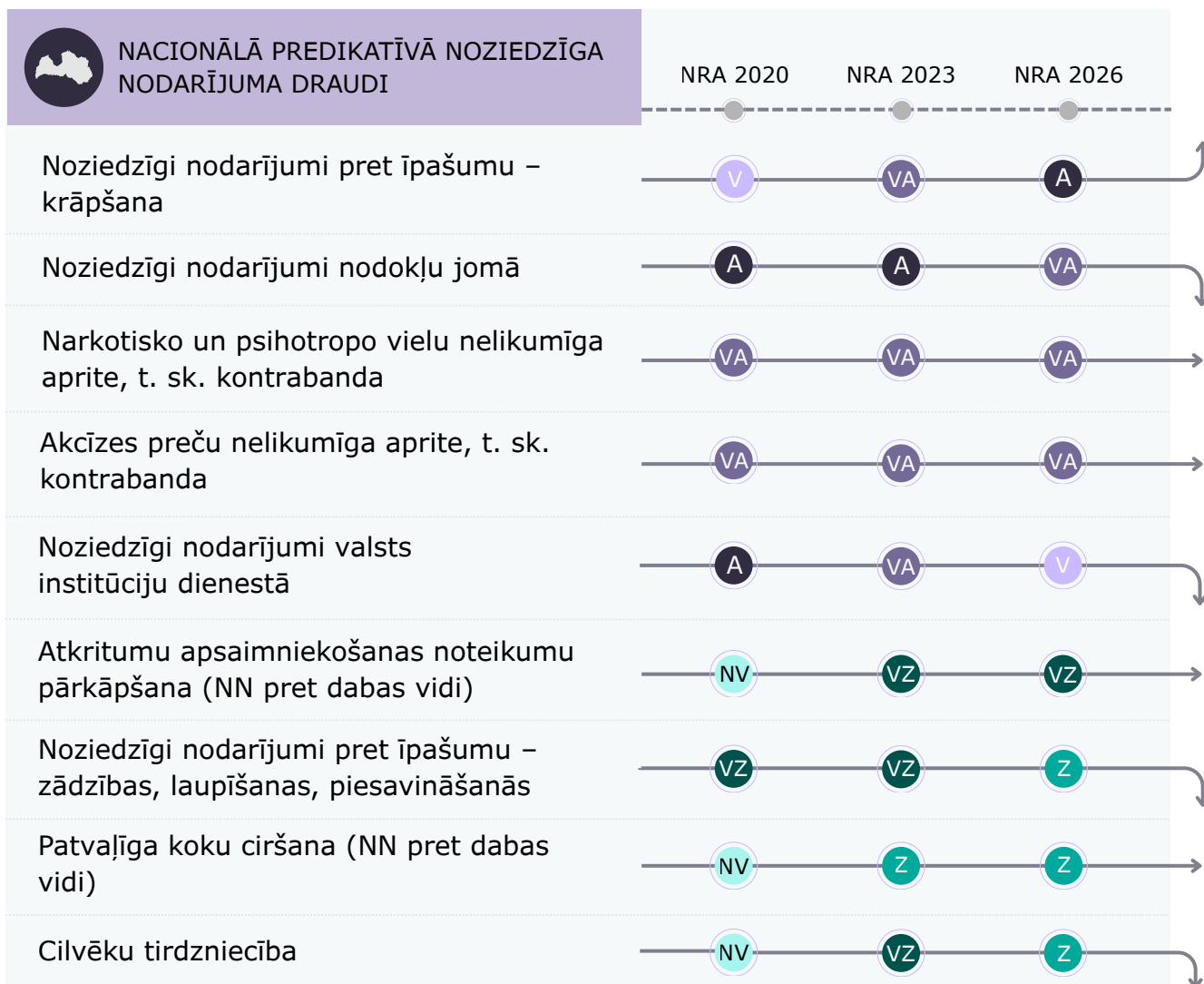
02

NACIONĀLAIS NILL RISKĀ PROFILS

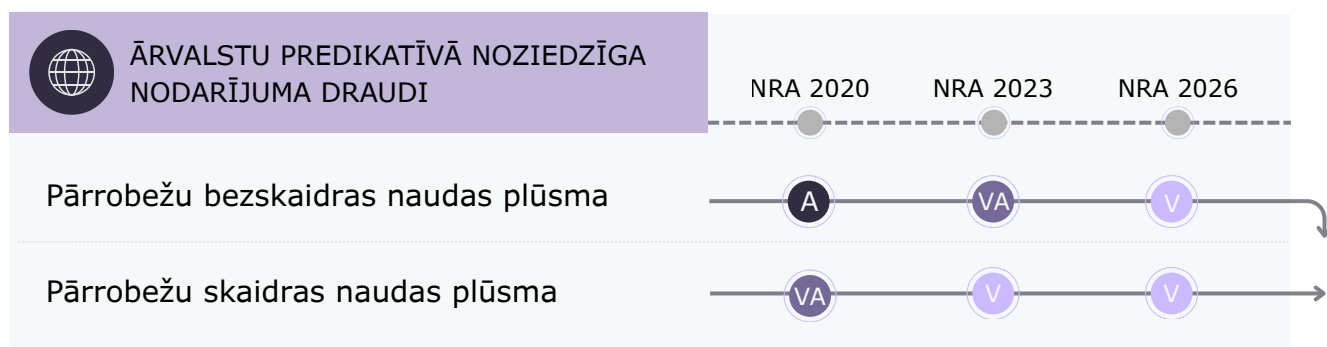
Riska līmeņa apzīmējumi

A augsts
 VA vidēji augsts
 V vidējs
 VZ vidēji zems
 Z zems
 NV netika vērtēts

Salīdzinot ar NRA 2023, apdraudējuma līmenis saglabājas vidēji augsts.

Ārvalstīs iegūtu noziedzīgu līdzekļu legalizācijas apdraudējums samazinājies līdz vidējam.

NACIONĀLIE NILL
DRAUDI

03

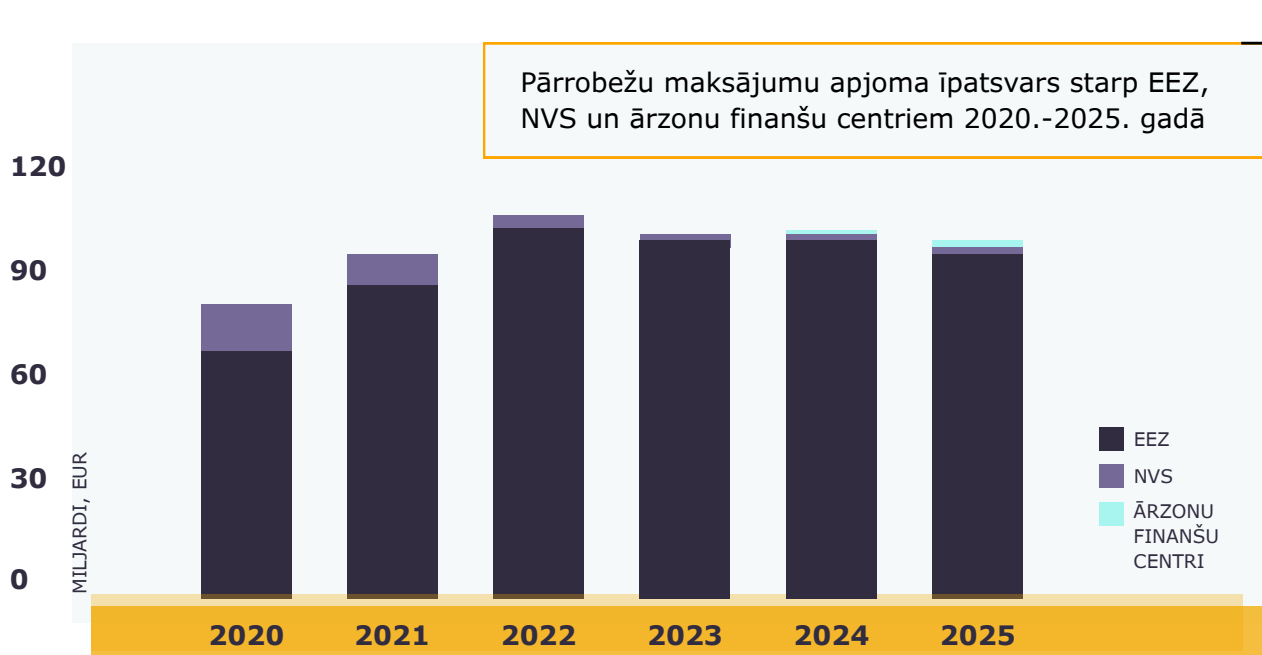
NACIONĀLIE NILL DRAUDI

NRA 2026 novērtēti Latvijai raksturīgie NILL draudi. Atbilstoši FATF standartam draudi ir persona vai personu grupa, organizācija, vai aktivitāte ar potenciālu radīt kaitējumu, piemēram, valstij, sabiedrībai, ekonomikai. NILL kontekstā draudi ietver noziedzniekus, teroristu grupas un to atbalstītājus, to finanšu līdzekļus, kā arī pagātnes, tagadnes vai nākotnes darbības, kas saistītas ar NILL.

Piecu darba grupu ietvaros, balstoties FID, TAI un prokuratūras sniegto statistikas datu analīzē, kā arī kompetento iestāžu ekspertu vērtējumā, noteikts apdraudējuma līmenis, kas saistīts ar nacionālā un ārvalstu predikatīvā noziedzīgā nodarījuma rezultātā iegūto līdzekļu legalizāciju. Draudu novērtējumā analizēti tie predikatīvie noziedzīgie nodarījumi, kas ģenerē lielāko NIL apjomu, vērtējot to dinamiku vairāku gadu griezumā, kā arī saistītās NILL tipoloģijas, metodes un tendences. Ņemot vērā pieaugošo finanšu infrastruktūras sarežģītību un pārrobežu raksturu, it īpaši dažādu pakalpojumu sniedzēju pieejamību (MI/ENI, KAPS), tika vērtēta arī pārrobežu NIL plūsma no/uz citām jurisdikcijām.

NRA 2026 SECINĀTS, KA APDRAUDĒJUMS, KAS SAISTĪTS AR ĀRVALSTĪS IZDARĪTA PREDIKATĪVĀ NOZIEDZĪGĀ NODARĪJUMA REZULTĀTĀ IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJU, IR TURPINĀJIS SAMAZINĀTIES UN NRA 2026 PĀRSKATA PERIODĀ IR VIDĒJS.

Atšķirībā no iepriekšējiem risku novērtēšanas periodiem, NRA 2026 pārskata periodā pārrobežu maksājumu plūsmas starp Latviju un paaugstināta riska jurisdikcijām (NVS valstis, ārzonu finanšu centri) veidoja mazāk nekā 3 % no kopējām pārrobežu plūsmām. Vienlaikus saglabājas neproporcionāli augsta skaidras naudas plūsma uz Latviju, kas var atsevišķos gadījumos būt arī saistīta ar NIL kustību, it īpaši attiecībā uz 500 EUR banknotēm.

NRA 2026 pārskata periodā novērotās reģistrēto noziedzīgo nodarījumu un uzsāktu kriminālprocesu tendences, kā arī ekspertu vērtējums gan no TAI, gan FID norāda, ka vidēji augsts NILL apdraudējums saistīts ar nacionālo predikatīvo noziedzīgo nodarījumu. Vienlaikus jāuzsver, ka, ņemot vērā jaunākās NILL tipoloģijas, arī vairumā nacionālo predikatīvo noziedzīgo nodarījumu gadījumu, it īpaši, kur tiek ģenerēts lielākais NIL apjoms, ir pārrobežu elements. Tas vai nu saistīts ar noziedzīgā nodarījuma priekšmeta kustību (akcīzes preces, narkotikas) vai noziedzīgā nodarījuma rezultātā iegūto līdzekļu legalizāciju, izmantojot ārvalstu finanšu un nefinanšu sektoros.

NRA 2026 PĀRSKATA PERIODĀ ATTIECĪBĀ UZ NACIONĀLO UN ĀRVALSTU PREDIKATĪVO NOZIEDZĪGO NODARĪJUMU KONSTATĒTAS GAN VIENKĀRŠAS NILL SHĒMAS, KAS RAKSTURĪGAS NELIELA MĒROGA MANTISKIEM NOZIEDZĪGIEM NODARĪJUMIEM, GAN ARĪ SAREŽĢĪTĀKAS NILL DARBĪBAS.

Sarežģītākajām shēmām raksturīga augstāka nepārredzamība un institucionālā fragmentācija, tostarp izmantojot ārvalstīs reģistrētu vai faktiski operējošu finanšu un IT infrastruktūru, kā arī profesionālu NILL pakalpojumu sniedzēju iesaisti. Lai gan mazinājusies kompetento iestāžu noslodze, kas saistīta ar vēsturiski pirmo riska profilu un autonomām NILL lietām, aktuālās lietas NRA 2026 pārskata periodā raksturo lielāka NILL metožu un tipoloģiju dažādība.

NACIONĀLĀ NILL
IEVAINOJAMĪBA

04

NACIONĀLĀ NILL IEVAINOJAMĪBA

LATVIJAS SPĒJA NOVĒRST UN APKAROT NILL PĀRSKATA PERIODĀ TURPINĀJA UZLABOTIES, KOPĒJAM NOVĒRTĒJUMAM PIEAUGOT NO 0,76 LĪDZ 0,83, KAS ATBILST AUGSTAM VĒRTĒJUMAM SKALĀ NO 0 LĪDZ 1.

Lielākā daļa nacionālās ievainojamības kritēriju saglabājās nemainīgi augstā efektivitātes līmenī, ko apliecina arī MONEYVAL 6. kārtas novērtējums.

Par sistēmas stiprākajām pusēm saglabājas NILL novēršanas politika, finanšu izlūkošana, iekšzemes un starptautiskā sadarbība, robežkontrole un PLG informācijas pieejamība. Vienlaikus galvenie izaicinājumi saglabājas ēnu ekonomikas un finanšu integritātes jomā, kā arī noziedzīgi iegūtu aktīvu konfiskācijas regulējuma piemērošanā un tiesu un prokuratūras kapacitātes turpmākā stiprināšanā.

NACIONĀLĀS IEVAINOJAMĪBAS KRITĒRIJS	NRA 2017-2019	NRA 2020-2022	NRA 2023-2025
NILL NOVĒRŠANAS POLITIKAS UN STRATĒGIJAS KVALITĀTE	1,0	1,0	1,0
NILL NOZIEDZĪGA NODARĪJUMA DEFINĪCIJAS EFEKTIVITĀTE	0,8	0,9	0,9
NOZIEDZĪGI IEGŪTU AKTĪVU KONFISCĒŠANAS NORMATĪVO AKTU PIETIEKAMĪBA	0,8	0,9	0,8
FINANŠU IZLŪKOŠANAS DATU VĀKŠANAS UN APSTRĀDES KVALITĀTE	0,7	1,0	1,0
FINANŠU NOZIEGUMU IZMEKLĒŠANAS IESTĀŽU KAPACITĀTE UN RESURSI	0,7	0,8	0,8
FINANŠU NOZIEGUMU IZMEKLĒTĀJU NEATKARĪBA UN GODAPRĀTS	0,6	0,7	0,8
PROKURATŪRAS KAPACITĀTE UN RESURSI FINANŠU NOZIEGUMU KRIMINĀLVAJĀŠANĀ	0,6	0,9	0,9
PROKURORU NEATKARĪBA UN GODAPRĀTS	0,7	0,9	0,9
TIESU KAPACITĀTE UN RESURSI	0,6	0,9	0,8

TIESNEŠU NEATKARĪBA UN GODAPRĀTS	0,7	0,9	0,9
ROBEŽSARDZES KONTROLES KVALITĀTE	0,7	0,9	0,9
MUITAS REŽĪMA TVĒRUMS ATTIECĪBĀ UZ SKAIDRU NAUDU UN LĪDZĪGIEM INSTRUMENTIEM	0,7	0,9	0,9
MUITAS KONTROLES EFEKTIVITĀTE ATTIECĪBĀ UZ SKAIDRU NAUDU UN LĪDZĪGIEM INSTRUMENTIEM	0,6	0,8	0,9
IEKŠZEMES SADARBĪBAS EFEKTIVITĀTE	0,7	1,0	1,0
STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS EFEKTIVITĀTE	0,7	0,9	0,9
NEATKARĪGAS REVĪZIJAS PIEEJAMĪBA	0,5	0,7	0,8
FINANŠU INTEGRITĀTES LĪMENIS	0,6	0,7	0,6
ĒNU EKONOMIKAS LĪMENIS	0,6	0,6	0,6
NODOKĻU ADMINISTRĒŠANAS EFEKTIVITĀTE	0,6	0,7	0,7
UZTICAMAS IDENTIFIKĀCIJAS INFRASTRUKTŪRAS PIEEJAMĪBA	0,8	0,9	0,9
NEATKARĪGAS INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA	0,8	0,9	0,9
INFORMĀCIJAS PAR PLG PIEEJAMĪBA UN TICAMĪBA	0,9	1,0	1,0
NACIONĀLĀ SPĒJA APKAROT NILL	0,67	0,76	0,83

TERORISMA UN
PROLIFERĀCIJAS
FINANSĒŠANAS RISKU
NOVĒRTĒJUMS

05

TERORISMA FINANSĒŠANAS RISKU NOVĒRTĒJUMS

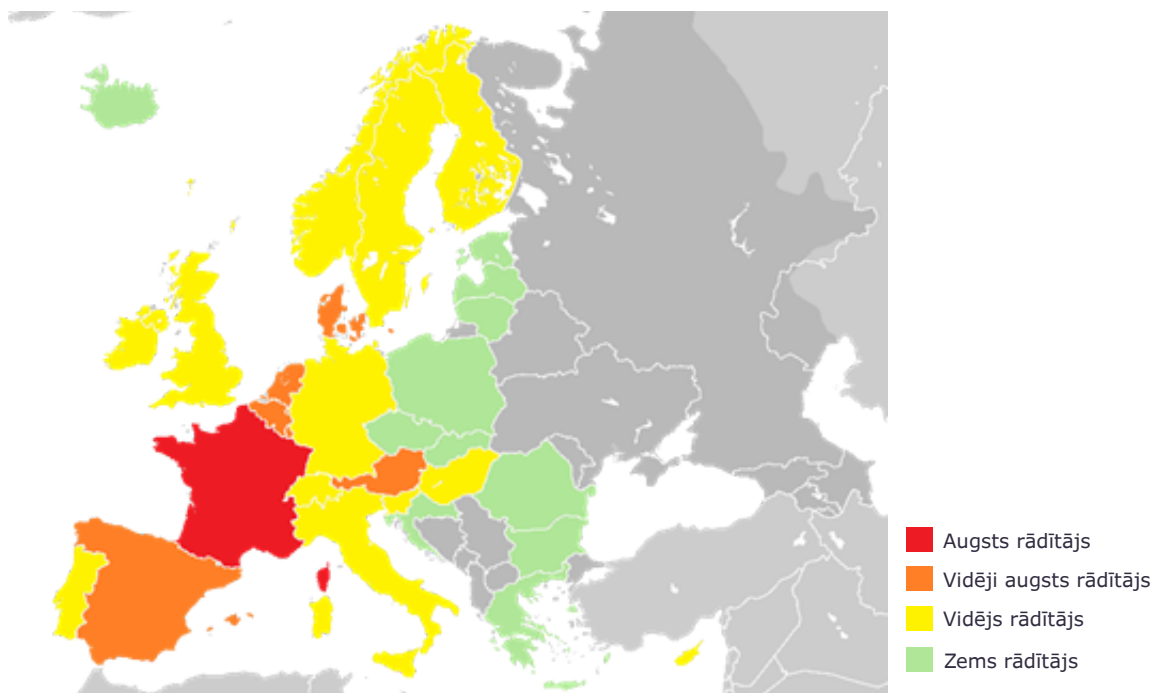
VDD rīcībā esošās informācijas analīze liecina, ka terorisma draudu līmenis NRA 2026 pārskata periodā Latvijā, salīdzinot ar NRA 2023 pārskata periodu, nav mainījies un saglabājās zems.

Latvijā nav notikuši teroristu uzbrukumi un nav organizācijas, kuras varētu klasificēt kā teroristiskas.

Pieejamā informācija nelielina, ka Latvijā darbotos personu grupas vai atsevišķi indivīdi, kuri sniegtu atbalstu teroristiskām organizācijām ārvalstīs.

Nav konstatētas indikācijas, kas liecinātu par teroristiski tendētu personu mēģinājumiem ieceļot Latvijā, ievest vai iegūt terora akta veikšanai nepieciešamos ieročus, sprāgstvielas, bīstamas vielas vai veikt potenciālo terorisma mērķu izlūkošanu.

Galvenos terorisma draudus Latvijā turpina radīt atsevišķu personu radikalizācija, kā arī ar terorismu saistītu ārvalstnieku iespējama ieceļošana Latvijā.

Aktuālā terorisma draudu situācija Eiropā.
(Avots: VDD)

PROLIFERĀCIJAS FINANSĒŠANAS RISKU NOVĒRTĒJUMS

Latvijas PF draudu līmenis vērtējams kā vidēji zems. PF draudus rada personas un starptautisko tiesību subjekti ar potenciālu piesaistīt, pārvietot, uzglabāt vai izmantot līdzekļus un citus aktīvus (neatkarīgi no to izcelsmes) proliferācijas mērķiem. Galvenie starptautiski identificētie PF draudi ir saistīti ar Ziemeļkoreju un Irānu, tomēr teorētiski pastāv arī citi PF riski.

PF draudus NRA 2026 pārskata periodā mazināja izmaiņas Latvijas ārējās tirdzniecības un maksājumu plūsmās, kas saistītas ar pret Krieviju noteiktajiem starptautiskajiem un nacionālajiem ierobežojošajiem pasākumiem. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem NRA periodiem ir samazinājies preču eksporta un pārrobežu maksājumu apjoms uz Krieviju, vienlaikus finanšu iestādēm pievēršot pastiprinātu uzmanību darījumiem ar paaugstināta riska valstīm.

Latvijas PF ievainojamība kopumā vērtējama kā vidēji zema. Latvijā ir attīstīts finanšu sektors, kas piedāvā pakalpojumus, kas var tikt izmantoti PF. Latvijas ģeogrāfiskais novietojums un transporta infrastruktūra rada risku, ka valsts var tikt izmantota SNP tranzītam starp ES, NVS valstīm un Āzijas tirgiem, tostarp mēģinājumiem nogādāt šādas preces uz valstīm, pret kurām noteiktas proliferācijas sankcijas vai augsta terorisma riska valstīm.

Secināms, ka PF riski Latvijā ir vidēji zemi. Pastāv teorētiska iespēja, ka Latvija var tikt izmantota PF šādos veidos:

Latvijas finanšu sistēma var tikt izmantota kā starpposms sarežģītās darījumu struktūrās PF vai ar proliferāciju saistīto sankciju apiešanas nolūkā.

Latvijas finanšu pakalpojumu sniedzēji var tikt izmantoti finanšu plūsmu novirzīšanai darījumos, kuros SNP pārvietošana notiek caur citām valstīm, tādējādi radot risku slēpt darījumu patieso būtību un iesaistītās puses.

Latvijas transporta infrastruktūra un ģeogrāfiskais novietojums var tikt izmantoti SNP tranzītam uz valstīm, pret kurām noteiktas ES sankcijas un augsta terorisma riska valstīm ar mērķi nodot SNP teroristiskajiem grupējumiem.

SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS RISKU NOVĒRTĒJUMS

06

SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS RISKU NOVĒRTĒJUMS

Latvijā būtiskākie sankciju pārkāpšanas riski izriet no ES sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju. Salīdzinot ar NRA 2023, sankciju pārkāpšanas draudi nav mazinājušies. Tos nosaka Latvijas ģeogrāfiskais novietojums kā ES ārējās robežas valstij un sauszemes transporta koridoram starp ES, Krieviju un Centrālāzijas/NVS valstīm, preču plūsmu pārorientēšanās uz paaugstināta sankciju pārkāpšanas riska valstīm, sankciju regulējuma pastāvīga paplašināšanās, kā arī Krievijas nemainīgie centieni iegūt piekļuvi Rietumu precēm.

SEKTORĀLO SANKCIJU DRAUDI VĒRTĒJAMI KĀ AUGSTI.

Tie visbūtiskāk materializējas preču apritē, īpaši eksportā. No pārskata periodā uzsāktajiem 539 kriminālprocesiem par sankciju pārkāpšanu 91 % uzsācis VID NMPP, galvenokārt pamatojoties uz VID MP sniegto informāciju. Sankciju pārkāpšanas draudi arvien vairāk izpaužas netieši - izmantojot trešās valstis, sarežģītas piegādes ķēdes, starpniekus un slēpjot informāciju par preču izcelsmi vai galamērķi.

Finanšu plūsmās identificētie sankciju pārkāpšanas riski lielā mērā sakrīt ar fiziskajā preču apritē konstatētajiem riskiem, apliecinot, ka būtiskākos sankciju pārkāpšanas draudus Latvijā rada tieši preču aprite. Vienlaikus FID rīcībā esošā informācija neliecina, ka Latvijas finanšu sektors būtu sistemātiski izmantots tādu preču aprites finansēšanai, kas ir stratēģiski nozīmīgas Krievijas militāri rūpnieciskajam kompleksam.

MĒRĶĒTO FINANŠU SANKCIJU DRAUDI VĒRTĒJAMI KĀ VIDĒJI.

Latvijā pastāv sankciju subjektu ekonomiskās intereses - iesaldēti vairāk nekā 150 milj. EUR līdzekļu un citi saimnieciskie resursi. Draudi saglabājas darījumos ar trešajām valstīm, kuros sankciju sarakstā iekļautas personas vai to īpašumā vai kontrolē esošas struktūras var mēģināt turpināt ekonomisko darbību ES teritorijā.

Galvenie veidi, kā Latvijas teritorija vai Latvijā esošas personas var tikt izmantotas sankciju pārkāpšanai, ir:

- sankcijām pakļautu preču eksports uz Krieviju vai Baltkrieviju, tostarp caur trešajām valstīm, izmantojot starpniekus un slēpjot patieso preču galamērķi;
- aizliegtu Krievijas vai Baltkrievijas izcelsmes preču imports, slēpjot to patieso izcelsmi;
- Latvijas izmantošana kā tranzīta valsts citās ES dalībvalstīs uzsāktām preču plūsmām;
- aizliegtu pakalpojumu sniegšana Krievijā vai Baltkrievijā reģistrētām juridiskām personām;
- darījumi vai maksājumi, kuros tieši vai netieši iesaistīti sankciju subjekti, sankcijām pakļautas kredītiestādes vai to īpašumā vai kontrolē esošas struktūras.

SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS IEVAINOJAMĪBA LATVIJĀ SALĪDZINĀJUMĀ AR NRA 2023 IR MAZINĀJUSIES.

To veicināja FID noteikšana par centrālo kompetento iestādi sankciju izpildes jautājumos, nodrošinot vienotu kontaktpunktu, metodisko atbalstu, vienveidīgu izņēmumu izvērtēšanu, informācijas apkopošanu un publicēšanu par sankciju subjektiem, kuriem Latvijā iesaldēti aktīvi, kā arī sadarbību ar citām iestādēm un privāto sektoru. Ievainojamību mazina arī VID MP kontroles efektivitāte, administratīvās atbildības ieviešana par mazāka apmēra preču aprites pārkāpumiem un finanšu sektora spēja identificēt aizdomīgus darījumus un ziņot par tiem FID.

Tomēr ievainojamība pilnībā nav novērsta. To ietekmē Latvijas tranzīta loma, nevienmērīga sankciju kontroles prakse ES dalībvalstīs, sarežģīta sankciju pārkāpumu izmeklēšana un vēl veidojošā sodu piemērošanas prakse.

KOPUMĀ SEKTORĀLO SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS RISKĀ LĪMENIS VĒRTĒJAMS KĀ VIDĒJI AUGSTS, SAVUKĀRT MĒRĶĒTO FINANŠU SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS RISKĀ LĪMENIS - KĀ VIDĒJI ZEMS.

SEKTORU RISKU NOVĒRTĒJUMS

07

SEKTORU RISKU NOVĒRTĒJUMS

Neatņemamu NILL riska novērtējuma sastāvdaļu veido sektoru risku novērtējums. Katra sektora riska novērtējumu sagatavojusi attiecīgo sektoru uzraugošā UKI sadarbībā ar FID, un tas atspoguļo NRA 2026 nodaļās "Nacionālie draudi" un "Nacionālā ievainojamība" identificētos riskus. NRA 2026 sektoru riska novērtējumu papildina draudu ekspozīcijas matrica, kas nacionālā līmenī identificētos NILLTPF un sankciju pārkāpšanas draudus sasaista ar konkrētiem sektoriem. Papildus veikts sektoru būtiskuma novērtējums, kas, balstoties uz ekonomiskajiem un citiem sektorus raksturojošajiem rādītājiem, atspoguļo katra sektora relatīvo nozīmi kopējā sektoru novērtējumā un palīdz noteikt sektoru nozīmīgumu kopējā NILL riska kontekstā. Atzīmējams, ka būtiskums pats par sevi nav riska līmeņa vērtējums.

NRA 2026 pārskata periodā Latvija saņēma MONEYVAL 6. kārtas NILLTPFN sistēmas novērtējumu, kurā finanšu sektoram noteikts būtisks, bet nefinanšu sektoram – vidējs efektivitātes līmenis. Novērtējumā kopumā atzīts Latvijas progress NILLTPFN sistēmas stiprināšanā, vienlaikus identificējot pilnveidojamās jomas sektoru uzraudzībā.

Riska līmeņa apzīmējumi

A augsts **VA** vidēji augsts **V** vidējs **VZ** vidēji zems **Z** zems **NV** netika vērtēts

FINANŠU SEKTORS	NILL DRAUDI	NILL IEVAINOJAMĪBA	NILL RISKS	SEKTORA BŪTISKUMS
KREDĪTIESTĀDES	V	V	V	A
IEGULDĪJUMU BROKERU SABIEDRĪBAS	VA	VA	VA	VA
IEGULDĪJUMU PĀRVALDES SABIEDRĪBAS	V	V	V	V
MAKSĀJUMU IESTĀDES UN ELEKTRONISKĀS NAUDAS IESTĀDES	V	V	V	V
LICENCĒTIE PATĒRĒTĀJU KREDITĒTĀJI	VZ	V	V	V
KRIPTOAKTĪVU PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	VA	VA	VA	VZ
VALŪTU TIRDZNIECĪBAS SABIEDRĪBAS	V	V	V	VZ

ALTERNATĪVO IEGULDĪJUMU FONDU PĀRVALDĒJUMI	V	V	V	VZ
PRIVĀTIE PENSIJU FONDI	Z	Z	Z	VZ
KREDITĒŠANAS, T.SK. LĪZINGA PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	VZ	V	V	VZ
DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI/STARPNIKI	Z	VZ	VZ	VZ
KOOPERATĪVĀS KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBAS	Z	VZ	VZ	Z

FINANŠU SEKTORĀ KOPUMĀ NILL RISKĀ LĪMENIS SALĪDZINĀJUMĀ AR NRA 2023 NAV BŪTISKI MAINĪJIES.

Ieguldījumu brokeru sabiedrību un kriptotaktīvu pakalpojumu sniedzēju sektoru NILL risks novērtēts kā vidēji augsts. Ieguldījumu brokeru sabiedrību sektorā riska līmenis saglabājies nemainīgs, salīdzinot ar NRA 2023 pārskata periodu, savukārt kriptotaktīvu pakalpojumu sektora uzraudzību Latvijas Banka uzsāka 2025. gadā, un secinājumi par tā riska dinamiku un uzraudzības pasākumu ilgtermiņa ietekmi vēl ir ierobežoti. Vienlaikus uzraudzības informācija liecina, ka kriptotaktīvu pakalpojumu sektorā NILLTPF risku pārvaldības prakse vēl turpina attīstīties salīdzinājumā ar tradicionālo finanšu pakalpojumu sektoriem, kas rada papildu ievainojamības faktorus un pamato vidēji augstu NILL riska novērtējumu.

Riska līmeņa apzīmējumi

A augsts VA vidēji augsts V vidējs VZ vidēji zems Z zems NV netika vērtēts

NEFINANŠU SEKTORS	NILL DRAUDI	NILL IEVAINOJAMĪBA	NILL RISKS	SEKTORA BŪTISKUMS
IZLOŽU UN AZARTSPĒĻU ORGANIZĒTĀJI	V	V	V	V
ĀRPAKALPOJUMA GRĀMATVEŽI	V	VA	VA	V
NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA DARĪJUMU STARPNIKI	V	V	VA	VZ
ZVĒRINĀTI ADVOKĀTI	VZ	VZ	VZ	VZ

ZVĒRINĀTI REVIDENTI	VZ	Z	VZ	VZ
ZVĒRINĀTI NOTĀRI	VZ	VZ	VZ	VZ
NEATKARĪGI JURIDISKO PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	VZ	VA	V	VZ
NODOKĻU KONSULTANTI	V	V	V	VZ
KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI FINANŠU JAUTĀJUMOS	V	V	V	VZ
JURIDISKA VEIDOJUMA/JURIDISKAS PERSONAS DIBINĀŠANAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	V	V	V	VZ
DĀRGMETĀLU, DĀRGAKMEŅU, TO IZSTRĀDĀJUMU TIRGOTĀJI	V	V	V	Z
TRANSPORTLĪDZEKĻU TIRDZNIECĪBAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	V	VZ	VZ	Z
CITA VEIDA PREČU TIRGOTĀJI UN STARPNIEMI	V	VZ	V	Z
DARĪJUMI AR KULTŪRAS PIEMINEKĻU SARAKSTĀ IEKĻAUTAJIEM VALSTS NOZĪMES KULTŪRAS PIEMINEKĻIEM	Z	Z	Z	Z
PERSONAS, KAS DARBOJAS MĀKSLAS UN ANTIKVĀRO PRIEKŠMETU APRITĒ	VZ	VZ	VZ	Z
MAKSĀTNESPĒJAS PROCESA ADMINISTRATORI	VZ	VZ	VZ	Z
LICENCĒTIE PARĀDA ATGŪŠANAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	VZ	VZ	VZ	Z
INKASĀCIJAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	V	V	V	Z
GALVOJUMU UN CITU SAISTĪBU AKTU, AR KURIEM UZLIKTS PIENĀKUMS, IZSNIEGŠANA	NV	NV	NV	NV

NRA 2026 pārskata periodā FID ieviesa nefinanšu sektora vajadzībām pielāgotu STR iesniegšanas kārtību, lai sekmētu iespējamu noziedzīgu nodarījumu savlaicīgu identificēšanu.

NEFINANŠU SEKTORĀ PĀRSKATA NRA 2026 PĀRSKATA PERIODĀ VĒROJAMA ZIŅOŠANAS AKTIVITĀTES UN IZPRATNES PAR NILLTPF RISKIEM UZLABOŠANĀS, TOMĒR PROGRESS STARP SEKTORIEM NAV VIENMĒRĪGS.

2025. gadā FID saņemto STR skaits no nefinanšu sektora salīdzinājumā ar 2023. gadu palielinājies par 46,4 %, nefinanšu sektora STR īpatsvaram pieaugot no 5 % līdz 9 % un unikālo ziņotāju skaitam – par 22 %.

Nefinanšu sektorā saglabājas atšķirīgi NILL riska līmeņi un to attīstības tendences.

Ārpakalpojuma grāmatvežu un NĪ darījumu starpnieku sektoros saglabājas vidēji augsts NILL risks, savukārt vairākos citos sektoros risks salīdzinājumā ar NRA 2023 ir samazinājies. Zemāks riska novērtējums noteikts izložu un azartspēļu organizatoru, zvērinātu advokātu, nodokļu konsultantu, kā arī transportlīdzekļu tirdzniecības pakalpojumu sniedzēju sektoriem.

NRA 2026 ietvaros pārskatīts arī Novēršanas likuma subjektu loks, izvērtējot personu, kas sniedz inkasācijas pakalpojumus, maksātnespējas administratoru un licencētu parāda atgūšanas pakalpojumu sniedzēju atbilstību tam. Izvērtējumā netika identificēti Latvijas nacionālajai riska videi raksturīgi apstākļi vai riskos balstīts pamatojums šo sektoru turpmākai saglabāšanai Novēršanas likuma subjektu lokā.

DRAUDU EKSPOZĪCIJAS MATRICA

Draudi / sektori	Kreditiestādes	MI/ENI	KAPS	VTS	AIFP, IPS	IBS	Patērētāju kred. pak.sniedzēji (PTAC, VID)	Krājaizdevu sabiedrības	Dzīvības apdrošinātāji, Privātie pensiju fondi	Izložu un azartspēļu organizētāji (Zemes)	Izložu un azartspēļu organizētāji (Tiesīsaiste)	Ārpakalpojumu grāmatveži	Nodokļu konsultanti/ Finanšu konsultanti	Neatkarīgi juridisko pakalpojumu sniedzēji/ TCSP	NĪ aģenti	Zvērināti advokāti	Zvērināti revidenti	Zvērināti notāri	Dārgmetālu, dārgakmeņu, to izstrādājumu tirgotāji	Transportlīdzekļu tirgotāji, citu pakalpojumu sniedzēji / Citi veidu preču tirgotāji un starpnieki	Mākslas un antikvāro priekšmetu tirgotāji	MPA / Licencētie parāda atgušanas pakalpojumu sniedzēji / Inkasācijas pakalpojumu sniedzēji
1. Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu (krāpšana)	A	A	V	V	VZ	V	VA	V	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	VZ	Z	Z	Z	Z
2. Izvairīšanās no nodokļu nomaksas	VA	VA	VZ	VZ	VZ	VZ	Z	Z	Z	V	VZ	V	V	Z	VZ	Z	Z	VZ	VZ	VZ	Z	Z
3. Sankciju pārkāpšana	VA	VA	VA	V	VZ	VZ	Z	Z	Z	Z	Z	VZ	VZ	VZ	VZ	VZ	Z	VZ	VZ	Z	Z	Z
4. Autonoma NILL / ārvalstu predikativie nodarījumi	V	V	V	V	VZ	VZ	Z	Z	Z	V	VZ	VZ	VZ	VZ	VZ	VZ	Z	VZ	V	V	VZ	Z
5. Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā	VA	VA	VZ	Z	VZ	VZ	VZ	Z	Z	VZ	VZ	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	VZ	VZ	Z	Z
6. Narkotiku un psihotropo vielu nelikumīga aprīte, t.sk. kontrabanda	V	VA	V	V	Z	Z	Z	Z	Z	V	VZ	Z	Z	Z	VZ	Z	Z	Z	V	VZ	Z	Z
7. Akcīzes preču nelikumīga aprīte, t.sk. kontrabanda	V	V	VZ	VA	Z	Z	Z	Z	Z	V	VZ	Z	Z	Z	VZ	Z	Z	Z	V	VZ	Z	Z
8. Cilvēku tirdzniecība	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z
9. Noziedzīgi nodarījumi pret vidi	VZ	VZ	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z
10. Citi noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu	Z	Z	Z	VZ	Z	Z	Z	Z	Z	VZ	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z
11. Proliferācijas finansēšana	VZ	VZ	VZ	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z
12. Terorisma finansēšana	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z

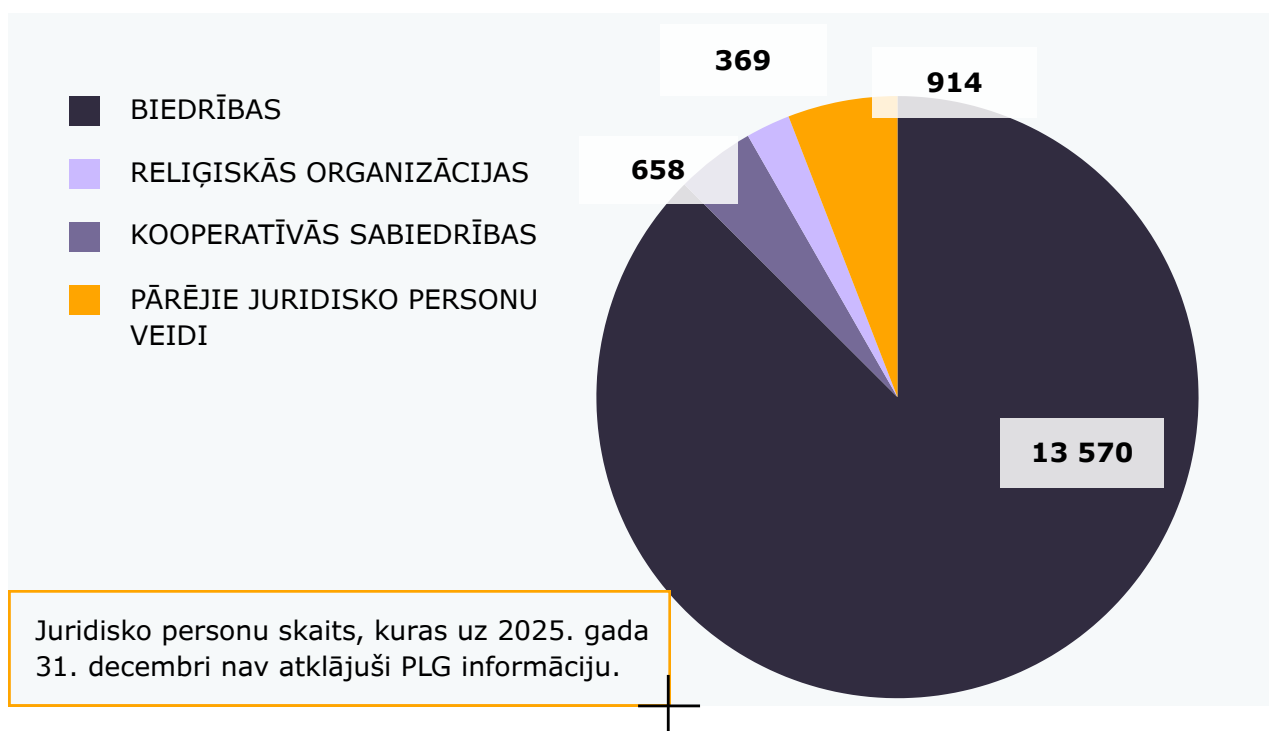
JURIDISKO PERSONU
UN JURIDISKO
VEIDOJUMU RISKU
NOVĒRTĒJUMS

08

JURIDISKO PERSONU UN JURIDISKO VEIDOJUMU RISKU NOVĒRTĒJUMS

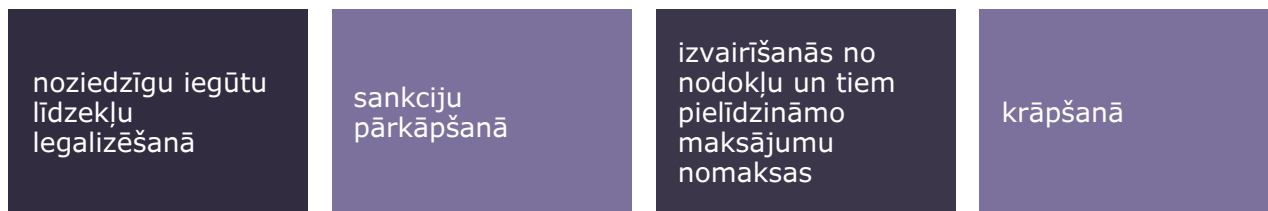
Atbilstoši FATF metodoloģijai nacionālo juridisko personu sektoru Latvijā veido komercsabiedrības, tostarp kapitālsabiedrības un personālsabiedrības, NVO, kooperatīvās sabiedrības, Eiropas komercsabiedrības, Eiropas ekonomisko interešu grupas un Eiropas kooperatīvās sabiedrības. Uz NRA 2026 pārskata perioda beigām Latvijā kopumā ir reģistrētas 166 849 šādas juridiskās personas, no kurām lielāko īpatsvaru veido SIA – 135 065 jeb 81,0 % no kopējā skaita.

Uz NRA 2026 pārskata perioda beigām UR vestajos reģistros joprojām ir reģistrētas juridiskās personas, kuras nav atklājušas informāciju par PLG. Šo juridisko personu īpatsvars veido 9,3 % no visām UR reģistrētajām juridiskajām personām. Lielākā daļa no tām ir biedrības, kooperatīvās sabiedrības un reliģiskās organizācijas.

NRA 2026 uzsvars ir likts uz trīs juridisko personu veidiem – SIA, AS un biedrībām. Konkrēto juridisko personu veidu izvēle izriet no STR analīzes secinājumiem, kurus apstiprina arī TAI sniegtā informācija par visbiežāk konstatētajām juridisko personu formām. Vienlaikus jāņem vērā, ka tieši kapitālsabiedrības Latvijā ir skaitliski visizplatītākās un tām ir būtiskākā līdzekļu aprīte tautsaimniecībā, salīdzinājumā ar pārējo juridisko personu veidiem.

Datu analīze liecina, ka nacionālās juridiskās personas, par kurām Novēršanas likuma subjekti ir ziņojuši FID, pamatā ir iesaistītas:

Vienlaikus analīzes rezultāti liecina un TAI sniegtā informācija apstiprina, ka juridiskās personas, kas minētas NRA 2026 pārskata perioda saņemtajos STR, pamatā darbojas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības nozarē, transporta un uzglabāšanas nozarē, būvniecības nozarē un nozares, kas saistītas ar NĪ operācijām, proti, pirkšana, pārdošana un izīrēšana, iznomāšana.

NRA 2026 pārskata periodā konstatēti gadījumi, kad, mākslīgi radot vienkāršotās likvidācijas procedūras uzsākšanas priekšnoteikumus, juridisko personu darbība tika izbeigta, nenokārtojot nodokļu un citas saistības. Atsevišķos gadījumos pirms darbības izbeigšanas juridiskās personas manta tika atsavināta vai pārvesta, savukārt ar to saistītās personas turpināja saimniecisko darbu, dibinot un izmantojot jaunas juridiskās personas vai izmantojot jau iepriekš dibinātas juridiskās personas. Neraugoties uz VID un UR īstenotajiem kontroles pasākumiem, joprojām pastāv risks negodprātīgi izmantot šo procedūru, lai izvairītos no saistību izpildes un atbildības par valstij nodarītajiem zaudējumiem.

Augstākais risks attiecībā uz ārvalstu juridiskajām personām, kam ir cieša saikne ar Latviju, ir saistāms ar NĪ darījumiem, kuros abās darījuma pusēs ir iesaistīti nerezidenti – ārvalstu juridiskās personas un/vai ārvalstu fiziskās personas. Šāds risks galvenokārt izriet no apstākļa, ka šie darījumi pamatā tiek veikti, izmantojot ārvalstu finanšu iestādes, tādējādi mazinot Novēršanas likuma subjektu iespējas savlaicīgi identificēt un pārvaldīt ar darījumiem saistītos NILL riskus.

Latvijā juridiskus veidojumus jeb t. s. trastus nav iespējams nodibināt vai reģistrēt, taču tie var tikt iesaistīti tiesiskajās attiecībās. Ārvalstu juridiskie veidojumi Latvijā joprojām ir reti sastopami un Latvijas finanšu un nefinanšu sektors faktiski netiek izmantots to vajadzībām. Līdz ar to no šādiem juridiskajiem veidojumiem izrietošie riski vērtējami kā minimāli. Turklāt gadījumos, kad šādi pakalpojumi tiek izmantoti, tie parasti ir gadījuma rakstura pakalpojumi, nevis ilgstoša sadarbība.

Nemot vērā Latvijas riska profila maiņu – no NILL riska, kas vēsturiski izrietēja no Latvijas kā reģionāla finanšu centra statusa, uz NILL risku, kas saistīts ar Latvijā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, – ārvalstu juridisko personu un ārvalstu juridisko veidojumu loma ir kļuvusi mazāk nozīmīga, un to ietekme uz Latvijas finanšu sistēmas drošību attiecīgi mazinās.

SAĪSINĀJUMI

09

AIFP – Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki

ES – Eiropas Savienība

EUR – Euro valūtas vienības saīsinājums

FATF – Finanšu darījumu darba grupas

FID – Finanšu izlūkošanas dienests

IPS – Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība

IT – Informāciju tehnoloģijas

KAPS – Kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzēji

MI/ENI – Maksājumu iestādes/Elektroniskās naudas iestādes

MONEYVAL – Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumu novērtēšanas ekspertu komiteja

MPA – Maksātnespējas procesa administratori

NIL – Nelegāli iegūti līdzekļi

NILL – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija

NILLTPF – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma finansēšanas un proliferācijas finansēšana

NĪ – Nekustamais īpašums

NRA – Nacionālais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtēšanas ziņojums

NRA 2023 – Nacionālais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtēšanas ziņojums par pārskata periodu no 2020.–2022. gadam

NRA 2026 – Nacionālais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtēšanas ziņojums par pārskata periodu no 2023.–2025. gadam

NVS – Neatkarīgo Valstu Sadraudzība

PF – Proliferācijas finansēšana

PLG – Patiesā labuma guvējs

PTAC – Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

SNP – Stratēģiskas nozīmes preces

STR – Ziņojums par aizdomīgu darījumu vai aktivitāti atbilstoši Novēršanas likuma IV² nodaļai

TAI – Tiesībaizsardzības iestādes

TCSP – Juridiska veidojuma vai juridiskās personas dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzēji

TF – Terorisma finansēšana

UKI – Uzraudzības un kontroles iestādes

VDD – Valsts drošības dienests

VID – Valsts ieņēmumu dienests

VID MP – Valsts ieņēmumu dienesta muitas pārvalde

VID NMPP – Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu un muitas policijas pārvalde

VTS – Kapitālsabiedrības, kuras saņēmušas Latvijas Bankas licenci ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai

Finanšu izlūkošanas
dienests

FINANŠU IZLŪKOŠANAS DIENESTS

Valņu iela 28, Rīga, LV-1050

Tālrunis: (+371) 67044430

E-pasts: pasts@fid.gov.lv

www.fid.gov.lv